

Posudek diplomové práce Dagmar Novotné Ouřadové
Postavy v románu Eleny Garro: Vzpomínky na budoucnost

Nezpochybnitelným kladem této práce je především skutečně smysluplný výběr teoretických přístupů k jednotlivým aspektům díla. Tyto přístupy jsou různorodé, ale zároveň jsou autorkou práce velice vhodně kombinovány a aplikovány především v první části diplomové práce.

Dalším velmi sympatickým jevem je zdůraznění zcela zásadní role mnohoznačnosti, významové otevřenosti kvalitního uměleckého díla jako takového, které se pak projevuje v mnoha aspektech přístupu autorky k vlastní práci.

Jiná věc, o které si myslím, že je velmi příhodná, je zapojení otázky pozice ženy v pojednávaném díle. V různých souvislostech je rozbor tohoto tématu opravdu funkční. Na druhé straně však je pokus o demonstraci některých „genderových“ postulátů v kapitole o rozdílném pojetí času u obou pohlaví evidentně nefunkční, jak ostatně sama autorka na konci této kapitoly (str. 40) konstatuje. (V tomto případě ovšem není problém v přístupu autorky práce, ale v zjednodušující schematicnosti některých „genderových“ teorií.) Složitější je situace v kapitole Vztah mezi okrajem a centrem. Tady, zřejmě pod vlivem některých zprostředkovaných úvah J. Derridy (str. 56), autorka podle mého názoru směřuje mimo jiné pojmy autorita a moc, problematické je i užití pojmů středu či centra moci (ostatně jako u Derridy samého a též u jemu blízkých autorů). V zásadě nepopírám jistou oprávněnost takového interpretačního přístupu ke skutečnosti, ale trvám na co možná nejpřesnějším vymezení pojmů a jejich následném používání v souladu s tímto vymezením. To mi v tomto případě u autorky práce chybí.

S předchozím tématem je spjata i jedno z ústředních témat práce, jímž je mýtus. Moje připomínky, námitky jsou však pouze pokusem o impuls k polemice, ne výtkou. Tak tedy, autorka mluví o tom, že mýty jako takové jsou v podstatě škodlivé, protože stojí přímo u zrodu nerovnoprávného, a tudíž nespravedlivého uspořádání společnosti. Dále však konstatuje, že není možné je prostě zničit, je možné proti nim bojovat pouze tak, že je nahradíme mýty novými. Takto je interpretován přístup E. Garrové (myslím, že oprávněně) a takto situaci zřejmě vidí i autorka této práce. Mimo jiné je mýtům vytýkáno, že jsou omezující (str. 72) a dogmatické (str. 78). Na str. 84 se pak o Garrové tvrdí, že se snaží o pohled nezatížený předsudky. Problém ale spočívá v tom, že aby mýtus byl skutečně mýtem v pravém smyslu slova, tak musí být nezbytně omezující a dogmatický, tedy autoritativní, jinak prostě není mýtem. Kromě toho je otázka, zda k mýtu, k jeho tvorbě nepatří přes všechny uvedené výtky určité metafyzické vnímání skutečnosti. Ano, mýty jsou omezující, dogmatické, ale je otázka, jestli jsou tak promyšleně, čistě utilitárně manipulativní, jak naznačují např. zmiňované „genderové“ teorie. Jinak řečeno, mýty je buď nutné popřít, zavrhnout se vším všudy, nebo je akceptovat i s jejich konstitutivními

atributy. To, oč v tomto smyslu usiluje Garrová, není z mého hlediska tvorba nových mýtů, ale právě ona kritizovaná, ovšem odmytologizovaná čirá manipulace. A především, nikdo není nezátížený předsudky, nejméně však ten, kdo je o tom ve svém případě přesvědčen. Další související téma – revoluce, emfatická oslava jejích očistných sil - co jiného je manipulací, omezením, znásilněním než právě tento „očistný, blahodárny proces“, který má zřejmě za cíl potření všech marginalizací, nerovností atd. Jak se říká, vše souvisí se vším, paranoidní vnímání světa jako spiknutí mocných nutně vede k podobným důsledkům. Znovu podotýkám, to, co jsem právě zmínil, není výtkou, ale polemikou, která však s tématem pojednávané práce podstatně souvisí.

Nyní se zastavme u skutečně problematického aspektu této diplomové práce, jímž je jazyk. Autorka má závažné problémy s interpunkcí (již na první straně práce chybí, podle mého názoru, tři čárky), což je evidentní v celé práci. Formulační neobratnosti (31, 35, 37, 42, 46, 48...), odchylky od pravidelné větné stavby (9, 23, 41, 43...) a v neposlední řadě překlady (7, 15, 28, 29, 33, 47, 48...) jsou četné a místy skutečně znesnadňují porozumění textu. Dále musím poukázat na nesprávné použití přivlastňovacích zájmen (např. na str. 21, 42 má být užito zájmeno zvrtné). Výraz „viz“ zřejmě autorka chybně považuje za zkratku, protože za ním opakovaně (10, 69, 77...) píše tečku. Objevují se chyby ve shodě (21, 40). Problematická jsou také některá místa autorčina překladu ze španělštiny (62, 65), zvláště na str. 75, kde je v překladu O. Paze posunut význam tak, že si autor zdánlivě protirečí. Nakonec ještě musím zmínit, že v práci (alespoň v exempláři, který jsem měl k dispozici) chybí str. 50. Vzhledem ke značné četnosti některých výše zmíněných nedostatků považuji tuto stránku práce skutečně za nevalnou.

Přes uvedené připomínky však doporučuji práci k přijetí.

V Chýni 18. ledna 2006

PhDr. Michal Fousek, Ph. D.

